

Kurzusleírás (tematika)

Kurszus neve: Médiaelmélet, Mozgókép- és Hangkultúra				
A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Fábics Natália, Hajnóczy Csaba				
Kód: B-SZ-401-CS-2- 252601-01	Tantervi hely:	Javasolt félév:	Kredit: 5	Tanóraszám: 6 Egyéni hallgatói munkaóra:
Kapcsolt kódok:	Típus: előadás	Szab.vál-ként felvehető-e?	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
A kurzus célja és alapelvei:				
A médiaműveltség fejlesztése: a médiaszövegek értésének és értelmezésének fejlesztése, az audiovizuális tartalmak társadalmi szerepének, működési logikájának tisztázása, különös tekintettel az újmédia tartalmakra. Ez utóbbi területen kiemelten fontos a fogalmak tisztázása, a rendszerben való gondolkodás és értelmezés, tekintve, hogy miközben a hallgatók életében az újmédia eszközök és tartalmak különleges szerepet töltenek be – befogadóként és alkotóként, létrehozóként egyaránt. A technikai képreprodukciók és a valóság viszonya, a mozgóképi és internetes tartalmak megnövekedett szerepe a tapasztalati világ reprodukálásában és a személyközi kommunikációban olyan ismeretek, melyeknek tudatosítása a Média Intézet hallgatói körében alapvető elméleti kérdés (is) a későbbi tanulmányaik előkészítése során. Tudatosítani kell olyan kérdéseket, hogy mi a mediatizálódo kommunikáció, a média tartalmak és a minőségi kultúra viszonya, ezen tartalmak veszélyeztetik-e és ha igen, milyen szempontból az egyén autonómiáját (információfüggőség, kényszerfogyasztás), de azt is, hogy a technikai képreprodukció és a hálózati kommunikáció hogyan tud alkalmas lenni a kultúra védelmére és terjesztésére, a kreatív önkifejezésre, az alkotói programokban milyen szerepet tölthet be, és így tovább. A tárgy ugyanakkor eszközöket ad a hallgatóknak a tömegkommunikációs eszközök, a média, a film kritikus és szuverén használatára, illetve alkalmazására, az azokkal kapcsolatos történelmi, társadalmi és kulturális összefüggések felismerésére.				
Médiaismeret				
A hallgatók bevezetése a médiajelenségekkel kapcsolatos elvontabb társadalomtudományi gondolkodás világába, alapot teremtve a konvenciókon túlmutató művészi alkotások befogadásához, értelmezéséhez, majdan létrehozásához. Ugyancsak cél az új média-nyelvhasználat rendszerezett megismerése és értő használata.				
Mozgóképkultúra				
A hallgatók megismertetése a kép- és filmelemzés alapvető módszertani sajátosságaival, az álló- és mozgóképek elemzésének és esztétikai vizsgálatának alapelveivel, ugyanakkor alapozást kapnak a későbbi film-, fotó-, illetve médiatörténeti és elméleti tanulmányaikhoz.				
Hangkultúra				
Áttekintés a nyugati műzene történetéről, az európai kultúra gyökérszet-szerepének, integritásának és aktualitásának jegyében. Az egymást követő stíluskorszakok legfontosabb tendenciáinak, mestereinek,				

remekműveinek megismerését és számbavételét szolgálja, különös tekintettel az opera multimediális műfajára. Alapvető célja a hallgatók stílus-ismeretének megalapozása.

Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):

Tudás

- Tájékozott az egyes szaktörténeti nézőpontok terén a média, a mozgókép- és hangkultúra főbb módszereit és elméleteit illetően.
- A Média Stúdiók tárgya gyakorlati képzésének elméleti keretbe foglalása.
- A média, a mozgókép és a vizuális művészetek szerepe és felelőssége a társadalomban, az emberek közti kommunikációban.
- A média, a mozgókép- és hangkultúra alapvető fogalmainak megismerése.
- Átfogó ismeretei vannak a média, a mozgókép- és a hangkultúra főbb elméleteiről, alapelveiről, stíluskorszakairól és irányzatairól, fontosabb alkotásairól.
- A vizuális művészetek alkotásainak elemzéséhez szükséges eszközök megismerése és elsajátítása.

Képesség

- Audiovizuális szövegek szövegértési képességének fejlesztése
- Írott szakszövegolvasási és -értelmezési képességek fejlesztése.
- Véleményét szakmai szempontokkal alá tudja támasztani.
- Képes az egyes szakmai nézőpontok szintetizálására.
- Képes önálló szakmai álláspontot kialakítani a jelen szakmai kérdéseiben szaktörténeti és -elméleti érvekre támaszkodva.
- A megszerzett ismereteket be tudja építeni a tervezés és alkotás, illetve a kutatás folyamatába.
- A médiaszövegekben és a filmművészeti alkotásokban megjelenő kulturális minták felismerése.
- A tömegkommunikációs eszközök kritikus és szuverén használata.
- Történelmi, társadalmi és kulturális összefüggések felismerése a média szövegekben és a filmművészetben.
- Képes rá, hogy összetett tények, jelenségek ok-okozati viszonyait felismerje, komponenseit elkülönítse és adott szempontok mentén strukturálja.

Attitűd

- Elkötelezett saját szakterülete irodalmának mély ismerete iránt.
- Elkötelezett saját szakterülete, valamint a Média Intézeten belül oktatott más szakterületek alkotásainak, tartalmainak ismerete iránt.
- Nyitottság a más szakterületekkel való együttműködések során.
- Nyitottság az új ismeretekre, szempontokra, módszerekre.

Autonómia és felelősségvállalás

- Rendelkezik a saját és társai szakterületének alapismereteivel, tájékozott a kortárs média-, mozgókép- és hangkultúra terén.
- Hiteles, szakmai ismereteken alapuló véleményalkotásra törekszik.
- Oktatói iránymutatás mentén önállóan tájékozódik és megvalósítja vállalt feladatait. Változó helyzetekben mozgósítja tudását és képességeit.
- Elfogadja és hitelesen közvetíti szakterületének társadalmi szerepét, értékeit.

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák, a félév menetrendje.

Csütörtökönként 13:40-16:30 között kerül sor *Médiaelmélet és Mozgóképkultúra* órákra Fábics Natália vezetésével, hétfőnként 13:40-től pedig a *Hangkultúra* órákra Hajnóczy Csaba vezetésével.

Az alábbi dátumok és tematika kizárólag a *Médiaelmélet és Mozgóképkultúra* órákat fedik le, a *Hangkultúra* tematikát Hajnóczy Csaba külön fogja megadni.

1. hét (szeptember 4.)

Médiaismeret

Manipulál a média?

Témák és fogalmak: médiainperializmus, kulturális imperializmus, cenzúra, propaganda, médiahatás, a média hatásának elméleti modelljei.

2. hét (szeptember 11.)

Mozgóképelmélet

Az állókép és a filmkép: a képek forradalma, a képek retorikája, kontextusa, kategorizálása, képkivágás, keret, kompozíció, elrendezés, plánok, térillesztés és nézésirányok, mélységélesség, mélységi szerkesztés, gépállások, kameramozgás

Kötelező filmek:

Welles: *Aranypolgár* (1941)

Lang: *Metropolis* (1927)

Hitchcock: *Psycho* (1960)

Godard: *Kifulladásig* (1960)

3. hét (szeptember 18.)

Médiaismeret

Befolyásolás: tömegkommunikáció, védelmi szűrők, lineáris kommunikációs modell, körkörös kommunikációs modell, kontextus

A tömegkommunikáció napjainkban: internet, digitális média, médiakonvergencia, részvételi kultúra, web 2.0, social media, mémek és társaik stb.

5. hét (október 2.)

Mozgóképelmélet

A montázs: montázstipológiák, az elbeszélő/narratív montázs, a nem elbeszélő/nem narratív montázs (ritmusszervező, grafikai montázs, asszociatív), a belső montázs, a függőleges montázs, a hosszú snitt, videó esztétika.

kísérleti film, filmes avantgarde

Kötelező filmek:

Válogatás korai rövidfilmekből: Lumieres: *A munkaidő vége* (1895), *A vonat érkezése* (1895), *A kisbaba reggelije* (1895), *A megöntözött öntöző* (1895)

Méliès: *Utazás a Holdba* (1902)

Porter: *Egy amerikai tűzoltó élete* (1903)

Eisenstein: *Patyomkin páncélos* (1925)

Bunuel: *Andalúziai kutya* (1929)

válogatás avantgarde rövidfilmekből: Léger-Murphy: *Gépi balett* (1924), Man Ray: *Visszatérés az értelemhez* (1923), Kirsanoff: *Menilmontant* (1926), Richter: *Délelőtti rémálom* (1928), Richter: *Rhythmus 21* (1923)

6. hét (október 9.)

Médiaismeret

Arculat: vállalati arculat, a vizuális arculat elemei. Önpromóció, saját arculat és/vagy image kialakítása.

7. hét (október 16.)

Mozgóképelmélet

A propaganda film stílusjegyei.

Kötelező filmek:

Kertész: *Casablanca* (1942)

Film és elbeszélés: az elbeszélés szerkezeti elemei, klasszikus elbeszélésmód és annak destrukciója, az elbeszélés diegetikus és non-diegetikus elemei.

Kötelező filmek:

Wachowski és Wachowski: *Mátrix* (1999)

Resnais: *Tavalgy Marienbadban* (1961)

Francis Ford Coppola: *A keresztapa* (1972)

11.hét (november 20.)

Mozgóképelmélet

Film és elbeszélés (foly.): az elbeszélés szerkezeti elemei, klasszikus elbeszélésmód és annak destrukciója, az elbeszélés diegetikus és non-diegetikus elemei.

12.hét (november 27.)

Médiaismeret

Transzmediális történetmesélés, virtuális valóság, az immerzív élmény stb.

Mozgóképelmélet

Filmes műfajok: a klasszikus műfajok, modern filmformák, műfaji revizionizmus.

Kötelező filmek:

Ford: *Hatosfogat* (1939)

Vidor: *Stella Dallas* (1937)

Wilder: *Sunset Boulevard* (1950)

Fassbinder: *A félelem megeszi a lelket* (1973)

Wilder: *Kettős kockázat* (1944)

Fosse: *Mindhalálíg zene* (1979)

12. hét (november 25.)

Mozgóképelmélet

Filmes műfajok (folyt.)

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kurzus menete, az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük:

- A tanórák elsősorban előadások, de bizonyos témák kapcsán interaktív beszélgetéseket kezdeményez a kurzus vezetője.

A hallgatók tennivalói, feladatai:

- Előadásokon való részvétel, jegyzetelés.

- Kötelező filmek megtekintése, a kurzus vezetője által a félév során jelzett menetrend szerint. (Mozgókép és Média esetében)
- A kötelező olvasmányok (szakirodalom) elolvasása, feldolgozása, a félév elején ismertetett menetrend szerint, ezek alapján beadandók írása. (Mozgókép és Média esetében)
- A kiadott heti feladatok elkészítése. (Mozgókép és Média esetében)
- Opcionálisan az előadások során ajánlott filmek megtekintése. (Mozgókép és Média esetében)
- Felkészülés a félév végi írásbeli vizsgára. (Hangkultúra esetében)

A tanulás környezete: tanterem

Értékelés:

(Több tanár és tanáronként külön értékelés esetén tanáronként megbontva.)

Fábics Natália, Médiaelmélet és Mozgóképkultúra

Értékelés módja:

- Szakszövegértés beadandó a félév során 4-6 alkalommal, a félév elején ismertetett menetrend szerint, előre megadott szövegek alapján.
- Heti feladatok, a félév során összesen 6-8 alkalommal, az alkalmanként megadott határidővel.

Az értékelés szempontjai (mi mindent veszünk figyelembe az értékelésben):

- A fentiekben felsorolt beadandók és heti feladatok eredményeinek (öt fokozatú osztályzás) számtani átlaga.

Hajnóczy Csaba, Hangkultúra

Értékelés módja:

- Vizsga a vizsgaidőszakban.

Az érdemjegy kiszámítása:

A kurzusra 1 érdemjegyet kapnak a hallgatók, a következő százalékos felosztás szerint:

Médiaelmélet 33%

Mozgóképkultúra 33%

Hangkultúra 34%

Kötelező irodalom:

Hajnóczy Csaba: *Hangkultúra 1* (2012)

Médiaelmélet és Mozgóképkultúra: félév elején a Google Classroomban kiosztott szövegértési feladatokban meghatározott szakirodalom.

Ajánlott irodalom:

Médiaismeret

Bajomi-Lázár Péter: *Manipulál-e a média*. Médiakutató, 2006/nyár.

https://mediakutato.hu/cikk/2006_02_nyar/04_manipulal-e_a_media

Bajomi-Lázár Péter: *Média, hatalom. A Médiaimperializmus tézise*. Médiakutató, 2001/tavaszi.

https://mediakutato.hu/cikk/2001_01_tavaszi/05_media_hatalom/

- Benjamin, Walter: *A műalkotás a technikai reprodukálhatóság korában*. 1980.
- Berners-Lee, Tim: *The Next Web*, TED minielőadás (választható magyar felirattal).
http://www.ted.com/talks/tim_berniers_lee_on_the_next_web.html
- Briggs, Asa–Burke, Peter: *A média társadalomtörténete. Gutenbergről az Internetig*. Budapest, 2004. 32–83.
- Campbell, Richard–Martin, Christopher– Fabos, Bettina G. (eds.): *Media Culture: An Introduction To Mass Communication*. Bedford/St. Martin's, 2017.
- Eisenstein: *Montázs 1938*. IN *Eisenstein-tanulmányok* (szerk. Bárdos Judit). Budapest: Áron kiadó, 1998. 151–184.
- Gerencsér Péter: *Bevezetés a web 2.0 definícióiba és ideológiáiba*. Apertúra, 2019/tél.
<http://uj.apertura.hu/2019/tel/gerencser-bevezetes-a-web-2-0-definicioiba-es-ideologiaiba/>
- Habermas, Jürgen: *A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása*. Budapest, 1971, 9–48.
- Jenkins, Henry: *Convergence Culture: Where old and new media collide*. New York: New York University Press, 2006.
- Jenkins, Henry: *Confronting the Challenges of Participatory Culture*. MIT. 2009.
- Jenkins, Henry: *Transmedia Storytelling 101* (online handout). 2007.
http://henryjenkins.org/2007/03/transmedia_storytelling_101.html#sthash.gSETwxQX.dpuf
- Manovich, Lev: *Az adatbázis mint szimbolikus forma*. 2001. <http://uj.apertura.hu/2009/osz/manovich/>
- Mitchell, W.J.T.: *A műalkotás a biokibernetikus reprodukció korszakában*. 2003.
<http://meonline.hu/en/vizualis-kultura/a-mualkotas-a-bio-kibernetikus-reprodukcio-korszakaban/>
- Richardson, Joanne: *A taktikai média nyelvezete*. <http://www.c3.hu/~ligal/ManaJoanne1.htm>
- Schudson, Michael: *The power of news*. Harvard University Press, 1996. pp. 1-37.
- Simons, Jan: *Az iPhone és a YouTube között: a filmek mozgásban*. Apertúra, 2019/tél.
http://uj.apertura.hu/2019/tel/simons_az-iphone-es-a-youtube-kozott-a-filmek-mozgasban/
- Shifman, Limor: *Az internetes mémek definiálása*. Ford. Pölcz Róbert. Apertúra, 2016/ősz.
<http://uj.apertura.hu/2016/osz/shifman-az-internetes-memek-definialasa/>
- Sontag, Susan: *Platón barlangjában*. IN Sontag, Susan: *A fényképezésről*. Európa, Modern Könyvtár, 1977. 9-32. oldal.
- Wiggins, Bradley E.–Bowers, Bret: *A mémek mint műfaj: a strukturációelmélet alkalmazása a mémelemzésben*. Ford. Füzi Izabella és Prax Levente. Apertúra, 2016/ ősz.
<http://uj.apertura.hu/2016/osz/wiggins-bowers-a-memek-mint-mufaj-a-strukturacioelmelet-alkalmazasa-a-memelemzesben/>

Mozgóképkultúra

- Altman, Rick: *A film és a műfajok*. In: NOWELL-SMITH, Geoffrey (ed.): *Oxford Filmenciklopédia*. Budapest: Glória, 1998. pp. 284–294.
- Aumont, Jacques – Marie, Michel: *A filmelemzés meghatározása*. In: Kovács András Bálint (szerk.): *A kortárs filmelmélet útjai*. Budapest: Palatinus, 2004.

Bazin, André: *A fénykép ontológiája*. (ford. Baróti Dezső) IN Bazin, André: *Mi a film? Esszék, tanulmányok*. (vál. és szerk. Zalán Vince) Budapest: Osiris, 1999. pp. 16-23.

Bíró Yvette: *A hetedik művészet*. Budapest: Osiris, 1994.

Bordwell, David: *A klasszikus elbeszélismód: a hollywoodi példa*. In: Bordwell, David: *Elbeszélés a játékfilmben*. Magyar Filmintézet, Budapest, 1996. pp. 169–216.

Bordwell, David: *A klasszikus elbeszélismód*. In: Kovács András Bálint–Vajdovich Györgyi (szerk.): *A kortárs filmelmélet útjai*. Palatinus, 2004. pp. 183–228.

Bordwell, David–Thompson, Kristin: *Film Art. An Introduction*. McGraw – Hill, Bármelyik kiadás.

Deleuze, Gilles: *Keret és plán, keretezés és plánozás*. In: Deleuze, Gilles: *A mozgás – kép*. Budapest: Osiris, 2001, 21–43.

Eisenstein: *Montázs 1938*. In: *Eisenstein-tanulmányok* (szerk. Bárdos Judit). Budapest: Áron kiadó, 1998. 151–184.

Filmiskola: a mozgókép (Gelencsér Gábor, Margitházi Beja és Varró Attila írásai). Filmvilág (2010 szeptember) no. 9. pp. 34 – 41.

Gunning, Tom: *„Nagyon finom teveszőr ecsettel rajzolták”: a filmes műfajok eredetei*. In: Kovács András Bálint–Vajdovich Györgyi (eds.): *A kortárs filmelmélet útjai*. Budapest: Palatinus, 2004. pp. 273–291.

Gunning, Tom: *Az attrakció mozija: A korai film, nézője és az avantgárd*. In: Kovács András Bálint–Vajdovich Györgyi (eds.): *A kortárs film elmélet útjai*. Budapest: Palatinus, 2004. pp. 292–303.

King, Geoff: *Látványosság, elbeszélés és a látványorientált hollywoodi blockbuster*. Metropolis (2012) no.4. pp. 8–18.

Király Jenő: *Frivol múzsa*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1993. pp. 367–381. és pp. 784–786.

Király Jenő: *Mágikus mozi. Műfajok, mítoszok, archetípusok a filmkultúrában*. Budapest: Korona, 1998. pp. 23–52. és pp. 53–84

Kovács András Bálint: *A film szerint a világ*. Budapest, Palatinus, 2002. pp. 7–84.

Kovács András Bálint: *Film és elbeszélés*. Budapest, Korona kiadó, 1997.

Kovács András Bálint: *Mozgóképelemzés*. Budapest: Palatinus, 2009.

Szergej Mihajlovics Eisenstein filmjei és filmelmélete. Metropolis 1998/3. 6–164.

Vincze Teréz: *Vágás és montázs: tér-idő-gondolat*. Filmvilág (2010) no. 10. 36–39.

Egyéb információk:

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

- nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól,
- felmentés adható egyes kompetenciák megszerzése, feladatok teljesítése alól,
- más, tevékenységgel egyes feladatok kiválthatók,
- teljes felmentés adható.

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín: